

Nybyggets "Pippi Långstrump"

Av Annagreta Eriksson H

Astrid Wedin g. Eriksson

Sitter vid köksbordet, tittar ut genom fönstret, det är en fin vårdag. Är hemma på skollov. Magen pirrar av spänning, för idag ska jag få träffa en tjej som flyttat in på Nybygget. Hon och hennes mamma ska komma och hälsa på idag. Hoppas vi blir riktigt goda vänner och att hon blir min kompis. Hon heter Astrid. Det finns redan två flickor i byn förutom mig, Teres och Ulla. Men dom bor grannar, är tillsammans jämt, känner mig lite utanför, tre flickor går sällan ihop. Men nu ska jag få en egen kompis som jag också kan viska små hemligheter ihop med.

Mamma, Mamma, nu kommer dom, nu kommer dom!!!! Hon verkar inte så tuff, håller sin mamma i handen. Kanske pirrar det lika mycket i hennes mage. Vill helst springa och gömma mig, men nyfikenheten håller mig kvar. Hon är klädd i kofta och kjol, har långt rödbrunt hår, en svart hätta på huvudet, pjäxor på fötterna o yllestrumpor. Hon är nog en vanlig tjej, men ändå, det är något förbryllande, hon verkar vuxen fast hon bara är tio år. Själv är jag åtta. Köksdörren öppnas. Nu står hon där. Vi iakttar varandra länge innan någon av oss säger nåt. Hej, vad heter du säger hon till slut. Annagreta svarar jag tyst. Jag heter Astrid ska vi gå ut? Säger hon. Vi springer runt ute, sätter oss på stenar som vårsolen tinat fram. Hon skjutsar mig på sparken, pratar hela tiden. Berättar om allt hon gjort. Var hon bott förut, vilka skolor hon gått i, kamrater. Hon är yngst av fem syskon, en bror är förståndshandikappad, hennes mamma är döv, svår att prata med. Vi har lagård, tre kor, höns, en häst i stallet. Har ni ingen lagård, undrar hon? Verkar vara självklart att ha lagård. Nej, svarar jag, vi köper mjölken nere i byn, hos Fritjofs.

Jag ska inte bo på Skolhemmet, säger hon till slut. Jag ska gå på Edens skola. Men vi kan träffas på loven när du är hemma. Jag har mest nickat och skakat på huvudet, känner att det här blir bra. I morgon åker jag tillbaka på Skolhemmet, men snart är det påsklov, då ska jag häls på henne på Nybygget. Det ska bli spännande, har aldrig varit där förut, knappt hört talas om det. Nu ropar Mamma, kom in och fika! Efter fikaten, hon dricker kaffe på fat som en vuxen, tar vi adjö, vi syns till påsk säger hon innan hon försvinner på skogsstigen. Det jublar inom mig, jag har fått en kompis. Måste springa ner i byn, berätta för Ulla och Teres. Nu är det jag som pratar, berättar om Astrid, överdriver. Ulla och Teres blänger avundsjukt på mig. Lycklig springer jag hem. Om det vore påsk snart.

Dagarna släpar sig fram. Försöker mana fram bilden av Astrid, hålla kvar den. Äntligen kommer dagen när jag får ta bussen, "Post-Lasse" som vi säger, till Östansjö. Ända hem får vi inte åka,

dom sista fem kilometrarna får vi gå min bror och jag. Men vägen känns lätt, i morgon ska jag, mamma och Jan-Ola gå till Nybygget och jag ska träffa Astrid. Vägen dit är en skogsstig, snön har nu smält bort. Mamma berättar om träd, stenar, Josefsbäcken och korsvägar som jag ska vara uppmärksam på. För sedan får jag gå ensam när jag ska hälsa på. Vägen är ganska lång, ungefär fyra km. Men snart öppnar sig skogen och vi ser fem gråa byggnader. Nybygget?? Jag tycker det ser gammalt ut jag...

Nybygget 1930-talet. Foto: Erik Forssén.

Astrid står vid diskbänken. Hjälper till med disken. Här finns inget rinnande vatten. En grå zinkbalja fylld med varmt vatten och massor med disk. Vi sätter oss på kökssoffan och väntar. Astrids mamma Margreta bakar bullar. Stora härliga vetebullar. Petter, Astrids pappa sitter och läser tidningen. Övriga familjen syns inte till. Ser mig omkring. Stort köksbord, sex stolar, symaskin, väggsäng, vedlår, stor vedspis, blombord vid ena fönstret. Färgglada trasmattor på golvet, och en väggklocka som tickar. Känslan av trivsamt och värme kommer till mig. Nu är Astrid klar med disken. Sätt på kaffepannan Astrid o duka fram säger Margreta. När det är klart springer vi ut, bryr oss inte om att fika. Vi går till lagårn. Kan du mjölka? Jag skakar på huvudet. Jag ska lära dig säger Astrid. Hoppas hon glömmer det, är rädd för kor.

Vill inte lära mig. Vi kryper upp i höloftet. Berätta om Skolhemmet, säger Astrid. Jag berättar, hon lyssnar, frågar inte. Jag skulle aldrig bo där, förr skulle jag dö, säger hon. Förstår henne inte. Skolhemmet är bra. Bättre än att mjölka kor. Nu ropar Astrids mamma på oss, undrar vart vi tagit vägen. I köket väntar nybakta bullar med hemkärnat smör o kakao. Kakao är vispgräddat med uttrört kakaopulver och strösocker, sist hålls hett vatten på. Gott!! Astrid lovar att hälsa på mig under lovet. Sedan ses vi inte förrän på sommarlovet.

Näst sista dagen på Skolhemmet, väskan är packad, examensklänningen och skorna det enda som finns framme. I morgon är det examen och hemresa. Ett långt sommarlov ligger framför. Kan knappt sova, funderar, fantiserar, vad ska Astrid och jag hitta på, hon har lovat att vi ska vara tillsammans hela sommaren. Vi springer fram och tillbaka mellan Nybygget och hemma. Astrid har tidigt talat om att jag inte sover borta. Det blir jag som sover över hos henne. Dom har nu flyttat ut i bryggstugan. Vi sover uppe på loftet, på golvet. Vintertid sov vi på "väggsängsbotten". Det är den övre sängen i en väggsäng, där nere sov Petter och Margareta. Vi sov under samma fårskinnfäll Astrid och jag. På morgonen fick vi kaffe och bulle innan vi gick upp. Men nu är det sommar och vi sover på loftet. Där hade vi också en lekstuga. Vi låtsades laga mat, konserverade svamp, städade. Astrid leker inte med dockor, hon äger inte en docka. Ej heller andra leksaker. Vi lekte oss fram i vardagen, i livet. Margreta ropade på morgonen: Astrid, släpp ut korna och dra separatorn. Glad sprang hon upp, släppte ut korna till skogen, drog separatorn, sjöng och pratade hela tiden. Vi hämtade vatten i kalkkällan, hällde upp i handfatet, så det värmdes av solen, medan vi åt vår tjockmjölk och tunnbröds-smörgås. Efter det vidtog morgontoaletten, vi tvättade ansikte och händer, båda i samma vatten. Sedan väntade en stor disk på oss ute vid väggen. Vi pratade diskade. Sjöng och skrattade. Arbetet gick fort. Jag trivdes.

Upp till loftet ledde en stege, svår att klättra på, långt mellan pinnarna. Det hade Astrid löst. Hon använde ett rep på utsidan av huset, svingade sig upp och in genom fönstret. Utför likadant. Eftersom jag var feg och rädd av mig valde jag det minst farliga, STEGEN.

Fr.v. Nickanor Wedin, Jonas Hilding Forssén, Tage Wedin, Margreta Wedin, Emma Forssén och Astrid Wedin. Här var Jonas född år 1892, som yngsta barnet till Erik Johan och Johanna. Foto: Erik Forssén

Det var lång väg till badstranden, genom åkrar med många grindar, som Astrid inte öppnade. Hon klättrade över dem snabbt. Väntade på mig som hasade mig över. Jag provade nog hennes tålmod många gånger. Badet var sjön Gösingen. En härlig långgrund strand där ån rinner ut. Vi kunde vada ut till närmsta granne Gerhards, ett farofyllt och spännande tilltag. Ingen av oss var riktigt simkunnig. Vi förstod nog inte faran, hade nog skyddsängel med oss. Ibland tog vi metspön med oss. Fiskelyckan var det si och så med. En dag slutade det med förskräckelse. Jag fick napp, slet upp reven fisken släppte, och kroken flög rakt bakåt. Ve och fasa, den fastnade i Astrids rumpa. Hon gav till ett tjut av rädsla och smärta. Sen bar det iväg, hon före med kroken i rumpen, jag efter med metspöt i händerna. Hon sprang fortare än mig. Varje gång jag blev efter drogs kroken fast ännu mer. Hon skrek och tjöt nå´t oherrans, sen kom vi till grindarna. Astrid över med fart skrikande. Jag förskräckt efter med spöt, äntligen var vi hemma. In i bryggstugan bar det, med spö och allt. Där satt bror Tage, lugn och trygg. Klippte av linan. Skickade ut mig med metspöet. Jag tordes inte gå in igen. Jag sträcker mig på tå för att kunna se in genom fönstret. HJÄLP!!

Tage har tagit fram morakniven. Astrid ligger på mage över hans knä. Nu bränner han kniven över elden i öppna spisen. Törs inte titta nu, blundar, och håller för öronen.

Astrid kommer ut, gråtande, blänger argt på mig, pratar inte med mig. Jag springer hem, ledsen och förtvivlad.

Nu har två dagar gått. Undrar om vi blir vänner igen. På tredje dagen står hon där. Ska du följa hem och leka. Oh vad glad jag blev. Vi nämnde aldrig metkroken mer den sommaren. Idag ska jag kärna smör, ni får dra kärnan, säger Margreta, när vi kommer in i köket. Men Astrid hade tänkt nåt annat. Skynda dig in i kammaren och stäng dörren. Sedan hoppade hon ut genom fönstret, jag fumligt efter som vanligt. Kom, vi ska leka lagård. Vi sprang långt från huset, så att vi inte skulle höra Margreta ropa på oss. Förstår nu att Astrid tröttnade på att hjälpa till därhemma ibland. Av små kvistar bygger vi ladugård, kor och kalvar görs av kottar med pinnar

till ben. Vi bygger små hässjor, fyller dom med gräs. Astrid plockar fram en trådrulle ur förklädesfickan, den använder vi till stängseltråd. Vi glömmer tid och rum tills hungern gör oss påmind och vi springer hem. Potatisen står på spisen färdigkokt, men Margreta är förtvivlad, hon hittar inte stekpannan. Vi hjälper till att leta. Hopplöst! Kanske i lagårn säger Astrid, mamma är vimmsig ibland. Mycket riktigt, där finns stekpannan. Jag reflekterar inte mer över det, för snart doftar det stekt hemfläsk. Vi äter det med löksås och mandelpotatis. Mätta drar vi sedan smörkärnan och får smaka på kärnfil med socker som belöning. Hur mycket klockan är tänker ingen på. När man är trött är det läggdags. Nästa morgon vaknar vi av att Margreta är upprörd, hon hittar inte björntrådsrullen, ska laga Nickarnors byxor innan han får stiga upp. "Jänter" vakna, hjälp mig att leta ropar hon. Men Astrid vet. Stängseltråden vi använde igår, det är den hon söker, Hur det gick minns jag inte.

Fr.v. Nickanor Wedin, Astrid Wedin med kattungen, Tage Wedin, Jonas Hilding Forssén, Margreta Wedin och Emma Forssén.
Foto: Erik Forssén.

Epilog

Det jag har berättat är axplock, av vad jag fick vara med om den sommaren med Astrid. Nästa sommar var vi båda äldre. Astrid hade hittat nya kompisar, Biggan. Ulla m.fl. De hade blivit tonåringar, börjat intressera sig för killar och dans m.m. På våren drog flottarna förbi, speciellt en blev så småningom Astrids lagvigde. Astrid finns inte längre bland oss, men minnena finns kvar,

Nybygget finns kvar och blomstrar under Marianne och Pelles försorg och påminner om en sorgfri sommar på 1940-talet tillsammans med Astrid och hennes familj.

Annagreta Eriksson H. År 2002